

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 7.2.2023
COM(2023) 63 final

2023/0025 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI

sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun direktiivin 2012/19/EU muuttamisesta

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Euroopan unionin tuomioistuin totesi 25. tammikuuta 2022 asiassa C-181/20¹ antamassaan tuomiossa, että sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun direktiivin 2012/19/EU, jäljempänä 'sähkö- ja elektroniikkalaiteromudirektiivi', 13 artiklan 1 kohta on osittain pätemätön perusteettoman taannehtivan vaikutuksen vuoksi, koska sen nojalla velvoitetaan tuottajat rahoittamaan 13. elokuuta 2005 ja 13. elokuuta 2012 välisenä aikana markkinoille saatetuista aurinkosähköpaneelista aiheutuvan romun keräyksestä, käsittelystä, hyödyntämisestä sekä ympäristöä säästävistä loppukäsittelystä aiheutuvat kustannukset. Viimeksi mainittuna päivämääränä tuli voimaan uusi sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annettu direktiivi, jolla korvattiin direktiivi 2002/96/EY. Uuden direktiivin voimaantulopäivästä alkaen aurinkosähköpaneelit sisältyvät sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun direktiivin soveltamisalaan. Lisäksi vuoden 2012 direktiivin nojalla pantiin 15. elokuuta 2018 alkaen laajemmin täytäntöön "avoin soveltamisala", joka on muuttunut aiemman direktiivin 2002/96/EY soveltamisalasta.

Unionin tuomioistuin katsoo, että ennen direktiivin 2012/19/EU antamista jäsenvaltioilla oli jätteistä annetun direktiivin 2008/98/EY² 14 artiklan nojalla mahdollisuus vaatia, että aurinkosähköpaneelien jätehuollon kustannuksista vastaavat nykyiset tai aiemmat jätteen haltijat tai aurinkosähköpaneelien tuottaja tai jakelija. Tuomioistuimen mukaan direktiivin 2012/19/EU 13 artiklan 1 kohdassa myöhemmin vahvistettua sääntöä, jonka mukaan tuottajien on vastattava kaikissa jäsenvaltioissa muiden käyttäjien kuin kotitalouksien aurinkosähköpaneelien loppukäsittelystä aiheutuvista kustannuksista myös niiden tuotteiden osalta, jotka on saatettu markkinoille aiemman lainsäädännön ollessa voimassa, on pidettävä taannehtivasti sovellettavana. Se voi siis loukata oikeusvarmuuden periaatetta.

Tuomio edellyttää jatkotoimena sitä, että muutetaan kohdennetusti sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annettua direktiiviä ja sen 13 artiklan 1 kohtaa, joka koskee muilta käyttäjiltä kuin kotitalouksilta peräisin olevan sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräyksen ja käsittelyn rahoittamista.

Lisäksi arvioitiin, että sähkö- ja elektroniikkalaitteesta annetun direktiivin 12 artiklan 1 kohtaa olisi myös muutettava, koska siihen sisältyy vastaava säännös kotitalouksien sähkö- ja elektroniikkalaitteista. Vaikka unionin tuomioistuimen tuomio ei nimenomaisesti koskenut tätä artiklaa, koska asiassa ei ollut kyse siitä, myös kyseistä artiklaa voidaan pitää taannehtivana tuomioistuimen päättelyn perusteella, ja sen vuoksi on tehtävä vastaava muutos.

Komission kohdennetussa ehdotuksessa käsitellään myös tuomioistuimen tuomion vaikutuksia muihin tuotteisiin, jotka kuuluvat 15. elokuuta 2018 alkaen sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun direktiivin 2 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuun "avoimeen soveltamisalaan" ja joiden osalta tilanne on samankaltainen kuin aurinkosähköpaneelien, joita tuomioistuimen tuomio nimenomaisesti koskee. "Avoimeen soveltamisalaan" voi sisältyä erityisesti sekä sähkö- ja elektroniikkalaitteita kotitalouksille

¹ EUVL C 222, 6.7.2020

² EUVL L 312, 22.11.2008, s. 3–30

että sähkö- ja elektroniikkalaitteita muille käyttäjille kuin kotitalouksille³. Tuomioistuimen tuomion johdosta molemmissa tapauksissa on selvennettävä, että tuottajat ovat vasta 15. elokuuta 2018 alkaen velvollisia rahoittamaan ”avoimeen soveltamisalaan” kuuluvien sähkö- ja elektroniikkalaitteiden jätehuollon.

Näin ollen komission ehdotukseen sisältyy myös 12 artiklan 1 kohdan muutos. Ehdotuksessa esitetään 12 artiklan 3 ja 4 kohdan muuttamista, jotta selvennetään ajankohtaa, josta alkaen tuottajien rahoitusvelvoitetta sovelletaan.

Lisäksi komission ehdotuksella pyritään muuttamaan 15 artiklan 2 kohtaa, jossa viitataan sähkö- ja elektroniikkalaitteiden merkintöihin, jotta voidaan korjata taannehtiva vaikutus, joka muutoin seuraa tuomioistuimen päätelmästä.

Lisäksi tällä ehdotuksella saatetaan ajan tasalle sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun direktiivin 14 artiklan 4 kohtaan ja 15 artiklan 2 kohtaan sisältyvät viittaukset eurooppalaiseen standardiin EN 50419, joka koskee sähkö- ja elektroniikkalaitteiden merkitsemistä sähkö- ja elektroniikkalaiteromun erilliskeräystä varten, korvaamalla viittaus vuoden 2006 versioon viittauksella vuoden 2022 versioon.

- **Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa**

Sähkö- ja elektroniikkalaiteromun käsittelyä koskevat nykyiset unionin säännöt vahvistetaan direktiivissä 2012/19/EU.

Ehdotuksen tarkoituksena on muuttaa sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun direktiivin 12 artiklan 1, 3 ja 4 kohtaa, 13 artiklan 1 kohtaa ja 15 artiklan 2 kohtaa jatkotoimenä Euroopan unionin tuomioistuimen asiassa C-181/20 antamalle tuomiolle. Nämä säännökset koskevat laajennetun tuottajan vastuun periaatetta, joka on sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun direktiivin keskeinen periaate. Se vahvistettiin jo ensimmäisessä direktiivissä 2002/96/EY, ja sillä pannaan täytäntöön Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa vahvistettu saastuttaja maksaa -periaate. Laajennetun tuottajan vastuun periaate esitetään yksityiskohtaisemmin jätteistä annetussa direktiivissä 2008/98/EY (jätepuitedirektiivi). Ehdotuksessa säilytetään kaikilta osin laajennettua tuottajan vastuuta koskevien säännösten vaikutus. Tuomioistuimen tuomion perusteella on kuitenkin noudatettava taannehtivuuskiellon periaatetta ja siihen liittyviä talouden toimijoiden etuja sen ajan osalta, jolloin sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annettua direktiiviä ei vielä sovellettu aurinkosähköpaneelisiin ja muihin tuotteisiin, jotka on hiljattain lisätty sen soveltamisalaan.

Ehdotuksella on tarkoitus myös muuttaa 14 artiklan 4 ja 15 artiklan 2 kohtaa siten, että viittaus eurooppalaiseen standardiin EN 50419 saatetaan ajan tasalle korvaamalla viittaus standardiin EN 50419, jonka Cenelec hyväksyi maaliskuussa 2006, viittauksella tämän standardin tarkistettuun versioon, joka hyväksyttiin vuonna 2022. Tarkoituksena on myös saattaa ajan tasalle standardissa (EN 50419:2022) olevat viittaukset sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annettuun direktiiviin.

³ Komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun direktiivin 2012/19/EU (uusi SER-direktiivi) soveltamisalan uudelleentarkastelusta sekä uuden sähkö- ja elektroniikkalaiteromudirektiivin 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen keräystavoitteiden saavuttamiselle asetettujen määräaikojen uudelleentarkastelusta ja mahdollisuudesta asettaa yksilöllisiä keräystavoitteita yhdelle tai useammalle direktiivin liitteessä III mainitulle sähkö- ja elektroniikkalaitteiden luokalle (COM/2017/0171 final).

Ehdotetut kohdennetut muutokset eivät liity mihinkään muuhun sähkö- ja elektroniikkalaiteromua koskevaan säännökseen.

- **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

Ehdotetuilla kohdennetuilla muutoksilla säilytetään direktiivin ja sen laajennettua tuottajan vastuuta koskevien säännösten johdonmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

- **Oikeusperusta**

Ehdotus perustuu ympäristönsuojelua koskevaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 192 artiklan 1 kohtaan, joka on muutettavan säädöksen oikeusperusta.

- **Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)**

Kuten direktiivin 2012/19/EU johdanto-osan 36 kohdassa todetaan, jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän direktiivin tavoitetta, vaan se voidaan ongelman laajuuden vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla, joten unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti.

Kun otetaan huomioon, että kohdennetun tarkistuksen tarkoituksena on muuttaa jo olemassa olevia direktiivin säännöksiä tuomioistuimen tuomion mukaisesti, voidaan päätellä, että toissijaisuusperiaatetta ja EU:n lisäarvoa koskevaa periaatetta noudatetaan, kuten direktiivin 2012/19/EU antamisen yhteydessä alun perin oli tarkoitus. Muutosta tarvitaan myös, koska jäsenvaltiot saattavat lisäksi tulkita eri tavoin sitä, milloin laajennettua tuottajan vastuuta sovelletaan aurinkosähköpaneeliin ja soveltamisalaan lisättyihin sähkö- ja elektroniikkalaitteisiin.

- **Suhteellisuusperiaate**

Kuten direktiivin 2012/19/EU johdanto-osan 36 kappaleessa todetaan, Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetussa direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen sen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kun otetaan huomioon, että kohdennetun tarkistuksen tarkoituksena on muuttaa jo olemassa olevia direktiivin säännöksiä tuomioistuimen tuomion mukaisesti, voidaan päätellä, että suhteellisuusperiaatetta noudatetaan, kuten direktiivin 2012/19/EU antamisen yhteydessä alun perin oli tarkoitus.

- **Toimintatavan valinta**

Kun otetaan huomioon, että kohdennetun tarkistuksen tarkoituksena on muuttaa jo olemassa olevia sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun direktiivin säännöksiä tuomioistuimen tuomion mukaisesti, tämä ehdotus on muodoltaan direktiivi, jolla muutetaan direktiiviä 2012/19/EU.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

- **Jälkiarvioinnit/toimivuustarkastukset**

Ei sovelleta.

- **Sidosryhmien kuuleminen**

Jäsenvaltioiden asiantuntijoille tiedotettiin tuomioistuimen asiassa C-181/20 antaman tuomion vaikutuksista ja asiaa käsiteltiin sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun direktiivin 2012/19/EU⁴ täytäntöönpanoa käsittelevän asiantuntijaryhmän 7. huhtikuuta 2022 pidetyssä kokouksessa, jossa komissio esitteli kohdennetun muutoksen pääkohdat ja pyysi palautetta. Ehdotettua etenemistapaa ei vastustettu eikä erityisiä huomautuksia esitetty.

Koska tuomioistuimen tuomio edellyttää, että komissio panee tuomion täytäntöön ilman aiheutonta viivytystä ja koska ehdotus on luonteeltaan rajallinen, sidosryhmien kuulemisia ei enää järjestetty.

- **Asiantuntijatiedon keruu ja käyttö**

Koska tämän ehdotuksen soveltamisala on selkeästi määritelty ja rajattu Euroopan unionin tuomioistuimen tuomion mukaisesti, ulkopuolista asiantuntemusta ei ole tarvittu.

- **Vaikutustenarviointi**

Vaikutustenarviointia ei tehty, koska komissiolla ei ollut muuta vaihtoehtoa kuin muuttaa sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun direktiivin tiettyjä artikloja Euroopan unionin tuomioistuimen asiassa C-181/20 antaman tuomion mukaisesti.

- **Säätelyn toimivuus ja yksinkertaistaminen**

Aloite rajoittuu siihen, että muutetaan sähkö- ja elektroniikkalaiteromudirektiivin 12 artiklan 1, 3 ja 4 kohtaa, 13 artiklan 1 kohtaa ja 15 artiklan 2 kohtaa jatkotoimenä Euroopan unionin tuomioistuimen asiassa C-181/20 antamalle tuomiolle sekä muutetaan 14 artiklan 4 kohtaa ja 15 artiklan 2 kohtaa, jotta voidaan saattaa ajan tasalle viittaus eurooppalaiseen standardiin EN 50419. Sen vuoksi ehdotus noudattaa tiukasti määriteltyä oikeudellista soveltamisalaa ja muotoa.

- **Perusoikeudet**

Ehdotuksella ei ole vaikutuksia perusoikeuksien suojeluun. Kun otetaan huomioon Euroopan unionin tuomioistuimen asiassa C-181/20 antama tuomio, jatkotoimia on toteutettava tällä sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun direktiivin muuttamista koskevalla komission kohdennetulla ehdotuksella.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Ehdotettavasta toimenpiteestä ei odoteta aiheutuvan talousarviovaikutuksia Euroopan komissiolle. Sen vuoksi ei anneta säädökseen liittyvää rahoitus selvitystä.

⁴ Kokouksen esityslista ja pöytäkirja ovat saatavilla [komission asiantuntijaryhmien ja muiden vastaavanlaisten elinten rekisterissä \(europa.eu\)](#). Ks. erityisesti esityslistan kohta 3.

5. LISÄTIEDOT

- **Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt**

Raportointijärjestelyistä säädetään jo sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun direktiivin 16 artiklassa, johon tämä kohdennettu komission ehdotus ei vaikuta.

Lisäksi sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annettua direktiiviä koskevien tietojen laskentaa, todentamista ja toimittamista koskevat säännöt vahvistetaan 17. joulukuuta 2019 annetussa komission täytäntöönpanopäätöksessä (EU) 2019/2193.

Tähän ehdotukseen ei tarvita lisätoimenpiteitä tai -mekanismeja.

- **Selittävät asiakirjat (direktiivien osalta)**

Komissio katsoo, että asiakirjat, joissa kuvataan jäsenvaltioiden toimenpiteitä direktiivien saattamiseksi osaksi niiden kansallista lainsäädäntöä, ovat tarpeen, jotta voidaan parantaa direktiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä koskevien tietojen laatua.

Ehdotettujen säännösten päätavoitteena on varmistaa Euroopan unionin tuomioistuimen tuomion noudattaminen ja siten selventää, mistä ajankohdasta alkaen sekä kotitalouksille että muille käyttäjille kuin kotitalouksille tarkoitettujen erilaisten sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajien on rahoitettava tuotteistaan syntyvän jätteen käsittely. Sen vuoksi uuden lainsäädännön täysimääräinen ja asianmukainen saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä on olennaista, jotta voidaan saavuttaa tämä tavoite ja taata yhdenmukainen lähestymistapa kaikissa jäsenvaltioissa.

Vaatus selittävien asiakirjojen toimittamisesta voi aiheuttaa ylimääräistä hallinnollista rasitetta joillekin jäsenvaltioille. Selittäviä asiakirjoja kuitenkin tarvitaan, jotta voidaan todentaa tehokkaasti, onko direktiivi saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä kokonaan ja asianmukaisesti, mikä taas on tärkeää edellä mainituista syistä. Käytettävissä ei ole muita tehokkaita todentamiskeinoja, joista aiheutuisi pienempi taakka. Lisäksi selittävien asiakirjojen avulla voidaan merkittävästi vähentää hallinnollista taakkaa, jota komissiolle aiheutuu vaatimustenmukaisuuden seurannasta. Jos selittäviä asiakirjoja ei käytettäisi, täytäntöönpanomenettelyiden valvonta kaikissa jäsenvaltioissa edellyttäisi huomattavia resursseja ja lukuisia yhteydenottoja kansallisten viranomaisten kanssa, jotta voitaisiin selvittää kaikkien jäsenvaltioiden menetelmät säädösten saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Edellä mainitun vuoksi on aiheellista pyytää jäsenvaltioita liittämään ilmoitukseen, joka koskee toimenpiteitä direktiivin saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä, yksi tai useampi asiakirja, josta käy ilmi suhde näiden EU:n sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annettua direktiiviä muuttavien direktiivin säännösten ja kansallisen lainsäädännön osaksi saattamiseen tarkoitettujen välineiden vastaavien osien välillä.

- **Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset**

Direktiivin 1 artiklassa säädetään sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun direktiivin 2012/19/EU artiklojen muuttamisesta seuraavasti:

12 artiklan 1 kohta:

Ehdotetulla tarkistuksella selvennetään, mistä alkaen aurinkosähköpaneelien ja sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun direktiivin soveltamisalaan vasta 15. elokuuta 2018 alkaen kuuluvien kotitalouksien sähkö- ja elektroniikkalaitteiden ("avoimeen soveltamisalaan" kuuluvat sähkö- ja elektroniikkalaitteet) tuottajien on rahoitettava kotitalouksien sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräyksestä, käsittelystä, hyödyntämisestä ja ympäristöä säästävistä loppukäsittelystä aiheutuvat kustannukset. Siinä selvennetään erityisesti, että kotitalouksille tarkoitettujen aurinkosähköpaneelien tuottajien on rahoitettava aurinkosähköpaneeleista peräisin olevan sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräys, käsittely, hyödyntäminen ja ympäristöä säästävä loppukäsittely niiden aurinkosähköpaneelien osalta, jotka on saatettu markkinoille 13. elokuuta 2012 jälkeen.

Siinä säädetään myös, että "avoimeen soveltamisalaan" kuuluvien kotitalouksille tarkoitettujen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajien on rahoitettava edellä mainitut sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta syntyvät kustannukset niiden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden osalta, jotka on saatettu markkinoille 15. elokuuta 2018 jälkeen.

12 artiklan 3 kohta:

Tällä säännöksellä poistetaan direktiivin tekstistä ensimmäisen virkkeen ensimmäinen osa "Niiden tuotteiden osalta, jotka on saatettu markkinoille 13 päivän elokuuta 2005 jälkeen", koska viittaus 13. elokuuhun 2005 on vanhentunut tuomioistuimen tuomion vuoksi.

12 artiklan 4 kohta:

Ehdotetulla tarkistuksella selvennetään, että kyseinen kohta koskee ainoastaan sähkö- ja elektroniikkalaiteromua, joka on peräisin sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun direktiivin 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetuista muista tuotteista kuin aurinkosähköpaneeleista.

13 artiklan 1 kohta:

Ehdotetulla tarkistuksella selvennetään, mistä alkaen muille käyttäjille kuin kotitalouksille tarkoitettujen aurinkosähköpaneelien ja sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun direktiivin soveltamisalaan vasta 15. elokuuta 2018 alkaen kuuluvien sähkö- ja elektroniikkalaitteiden ("avoimeen soveltamisalaan" kuuluvat sähkö- ja elektroniikkalaitteet) tuottajien on rahoitettava sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräyksestä, käsittelystä, hyödyntämisestä ja ympäristöä säästävistä loppukäsittelystä aiheutuvat kustannukset.

Siinä selvennetään erityisesti, että muiden käyttäjien kuin kotitalouksien aurinkosähköpaneelien tuottajien on rahoitettava aurinkosähköpaneeleista peräisin olevan sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräys, käsittely, hyödyntäminen ja ympäristöä säästävä loppukäsittely, kun aurinkosähköpaneelit on saatettu markkinoille 13. elokuuta 2012 jälkeen.

Lisäksi selvennetään, että muille käyttäjille kuin kotitalouksille tarkoitettujen "avoimeen soveltamisalaan" kuuluvien sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajat rahoittavat edellä mainitut kustannukset niistä sähkö- ja elektroniikkalaitteista peräisin olevan sähkö- ja elektroniikkalaiteromun osalta, jotka on saatettu markkinoille 15. elokuuta 2018 jälkeen.

14 artiklan 4 kohta:

Ehdotetulla muutoksella saatetaan ajan tasalle sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetussa direktiivissä oleva viittaus eurooppalaiseen standardiin EN 50419. Koska standardia on

tarkistettu vuonna 2022, ehdotuksessa viittaus standardin vuoden 2006 versioon korvataan viittauksella vuoden 2022 ajantasaistettuun versioon.

15 artiklan 2 kohta:

Ehdotettu muutos on seurausta 12 ja 13 artiklaan tehdyistä muutoksista, ja tarkoituksena on selventää, että tuottajien velvollisuutta merkitä sähkö- ja elektroniikkalaitteet sovelletaan aurinkosähköpaneelisiin vasta 13. elokuuta 2012 alkaen ja ”avoimeen soveltamisalaan” kuuluvien sähkö- ja elektroniikkalaitteiden osalta vasta 15. elokuuta 2018 alkaen. Ehdotetulla muutoksella päivitetään myös viittausta eurooppalaiseen standardiin EN 50419, mikä on yhdenmukaista 14 artiklan 4 kohtaan tältä osin tehdyn muutoksen kanssa.

Direktiivin 2 artikla sisältää säännöksiä, jotka koskevat direktiivin saattamista osaksi jäsenvaltioiden kansallista lainsäädäntöä.

Direktiivin 3 artikla sisältää säännöksiä toimenpiteen voimaantulosta.

Direktiivin 4 artiklassa määritellään ne, joille toimenpide on osoitettu, eli jäsenvaltiot.

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI**sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun direktiivin 2012/19/EU muuttamisesta**

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 192 artiklan 1 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen, kun esitys lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁵,ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon⁶,

noudattavat tavallista lainsäätämisyjärjestystä,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annettu direktiivi 2012/19/EU tuli voimaan 13 päivänä elokuuta 2012 ja se korvasi direktiivin 2002/96/EY.
- (2) Aurinkosähköpaneelit, jotka eivät kuuluneet direktiivin 2002/96/EY soveltamisalaan, sisällytettiin direktiivin 2012/19/EU soveltamisalaan 13 päivästä elokuuta 2012, jolloin ne lisättiin direktiivin 2012/19/EU 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen liitteiden I ja II luokkaan 4.
- (3) Direktiivin 2012/19/EU 13 artiklan 1 kohdassa säädetään, että sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajien on rahoitettava muiden käyttäjien kuin kotitalouksien sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräyksestä, käsittelystä, hyödyntämisestä sekä ympäristöä säästävistä loppukäsittelystä aiheutuvat kustannukset niiden tuotteiden osalta, jotka on saatettu markkinoille 13 päivän elokuuta 2005 jälkeen.
- (4) Euroopan unionin tuomioistuin totesi 25 päivänä tammikuuta 2022 asiassa C-181/20⁷ antamassaan tuomiossa, että direktiivin 2012/19/EU 13 artiklan 1 kohta on pätemätön siltä osin kuin se koskee 13 päivän elokuuta 2005 ja 12 päivän elokuuta 2012 välisenä aikana markkinoille saatettuja aurinkosähköpaneeleja perusteettoman taannehtivan vaikutuksen vuoksi. Tuomioistuin katsoi, että koska ennen direktiivin 2012/19/EU antamista unionin lainsäätäjä on jättänyt jätteistä 19 päivänä marraskuuta 2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/98/EY⁸ 14 artiklan nojalla jäsenvaltioille mahdollisuuden päättää, että nykyisen tai aiemman jätteen

⁵ EUVL C , , s. .⁶ EUVL C , , s. .⁷ Unionin tuomioistuimen tuomio (suuri jaosto) 25.1.2022 (Nejvyšší soudin esittämä ennakkoratkaisupyyntö – Tšekki) – VYSOČINA WIND a.s. v. Česká republika – Ministerstvo životního prostředí (asia C-181/20), EUVL C 222, 6.7.2020⁸ EUVL L 312, 22.11.2008, s. 3–30

haltijan tai aurinkosähköpaneelien tuottajan tai jakelijan on vastattava aurinkosähköpaneeleista peräisin olevan jätteen jätehuollon kustannuksista ja tämän jälkeen vahvistanut direktiivin 2012/19/EU 13 artiklan 1 kohdassa säännön, jonka mukaan tuottajien on vastattava näistä kustannuksista kaikissa jäsenvaltioissa, myös niiden tuotteiden osalta, jotka ne olivat saattaneet markkinoille aikaisemman lainsäädännön voimassaoloaikana, jälkimmäistä sääntöä on katsottava sovellettavan taannehtivasti, ja se on näin ollen omiaan loukkaamaan oikeusvarmuuden periaatetta. Tuomioistuimien katsoi, että tällaista taannehtivuutta sovelletaan aurinkosähköpaneeleihin, jotka on saatettu markkinoille ennen direktiivin 2012/19/EU voimaantuloa 13 päivänä elokuuta 2012.

- (5) Tuomioistuimen tuomio, jossa direktiivin 2012/19/EU 13 artiklan 1 kohta todetaan osittain pätemättömäksi, edellyttää suoraan direktiivin muuttamista siten, että sitä ei sovelleta 13 päivän elokuuta 2005 ja 13 päivän elokuuta 2012 välisenä aikana markkinoille saatetuista muiden käyttäjien kuin kotitalouksien aurinkosähköpaneeleista peräisin olevaan jätteeseen. Lisäksi tuomioistuimen tuomiossa esitettyjen näkökohtien perusteella on myös tarpeen muuttaa direktiiviä 2012/19/EU jätehuollon rahoittamisen osalta sikäli kuin se koskee kotitalouksien aurinkosähköpaneeleja, kun niihin sovelletaan direktiivin 2012/19/EU 12 artiklaa, ja muita sähkö- ja elektroniikkalaitteita (sekä kotitalouksista että muilta käyttäjiltä kuin kotitalouksilta peräisin olevan jätteen osalta), kun niiden tilanne on verrattavissa aurinkosähköpaneelien tilanteeseen.
- (6) Direktiivin 2012/19/EU 2 artiklan 1 kohdan b alakohdassa laajennetaan 15 päivästä elokuuta 2018 kyseisen direktiivin soveltamisala koskemaan kaikkia sähkö- ja elektroniikkalaitteita. Aurinkosähköpaneelien tavoin sähkö- ja elektroniikkalaitteet, jotka eivät kuuluneet direktiivin 2012/19/EU soveltamisalaan sen 2 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla mutta jotka sisällytettiin sen soveltamisalaan 15 päivästä elokuuta 2018 sen 2 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla (”avoimeen soveltamisalaan kuuluvat sähkö- ja elektroniikkalaitteet”), eivät aiemmin kuuluneet myöskään direktiivin 2002/96/EY soveltamisalaan. Sen vuoksi ennen direktiivin 2012/19/EU antamista jäsenvaltioilla oli jätteistä annetun direktiivin 2008/98/EY 14 artiklan nojalla mahdollisuus päättää, että kyseisten sähkö- ja elektroniikkalaitteiden jätehuollon kustannuksista vastaa nykyinen tai aiempi jätteen haltija tai laitteiden tuottaja tai jakelija. Näin ollen direktiivin 2012/19/EU 13 artiklan 1 kohdan soveltaminen avoimeen soveltamisalaan kuuluviin sähkö- ja elektroniikkalaitteisiin olisi oikeusvarmuuden periaatteen vastaista tuomioistuimen asiassa C-181/20 antamassa tuomiossa esitetystä syistä. Koska direktiivi 2012/19/EU kuitenkin kattaa avoimeen soveltamisalaan kuuluvat sähkö- ja elektroniikkalaitteet vasta 15 päivästä elokuuta 2018, 13 artiklan 1 kohtaa olisi muutettava siten, että sitä ei sovelleta avoimeen soveltamisalaan kuuluviin sähkö- ja elektroniikkalaitteisiin, jotka on saatettu markkinoille 13 päivän elokuuta 2005 ja 15 päivän elokuuta 2018 välisenä aikana.
- (7) Direktiivin 2012/19/EU 13 artiklan 1 kohtaa sovelletaan muiden käyttäjien kuin kotitalouksien osalta, ja sitä vastaavassa säännöksessä direktiivin 2012/19/EU 12 artiklan 1 kohdassa, luettuna yhdessä 12 artiklan 3 kohdan kanssa, säädetään, että tuottajat vastaavat kotitalouksien sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräyksestä, käsittelystä, hyödyntämisestä ja ympäristöä säästävistä loppukäsittelystä aiheutuvien kustannusten rahoittamisesta niiden tuotteiden osalta, jotka on saatettu markkinoille 13 päivän elokuuta 2005 jälkeen. Tuomioistuimen asiassa C-181/20 antamassa tuomiossa esitetystä syistä siltä osin kuin näitä säännöksiä sovelletaan 13 päivän elokuuta 2005 ja 13 päivän elokuuta 2012 välisenä aikana markkinoille saatettujen aurinkosähköpaneelien jätehuoltokustannusten rahoittamiseen sekä 13 päivän elokuuta 2005 ja 15 päivän elokuuta 2018 välisenä aikana markkinoille saatettuihin avoimeen

soveltamisalaan kuuluviin sähkö- ja elektroniikkalaitteisiin, niitä sovellettaisiin myös taannehtivasti oikeusvarmuuden periaatteen vastaisesti. Sen vuoksi direktiivin 2012/19/EU 12 artiklaa olisi muutettava siten, että sitä ei sovelleta 13 päivän elokuuta 2005 ja 13 päivän elokuuta 2012 välisenä aikana markkinoille saatettuihin aurinkosähköpaneelisiin eikä 13 päivän elokuuta 2005 ja 15 päivän elokuuta 2018 välisenä aikana markkinoille saatettuihin avoimeen soveltamisalaan kuuluviin sähkö- ja elektroniikkalaitteisiin.

- (8) Direktiivin 2012/19/EU 14 artiklan 4 kohdassa ja 15 artiklan 2 kohdassa säädetään, että markkinoille saatettavat sähkö- ja elektroniikkalaitteet on merkittävä mieluiten Cenelecin maaliskuussa 2006 hyväksymän eurooppalaisen standardin EN 50419 mukaisesti. Standardia on tarkistettu direktiiviin 2012/19/EU sisältyvien viittausten saattamiseksi ajan tasalle. Sen vuoksi 14 artiklan 4 kohdassa ja 15 artiklan 2 kohdassa oleva viittaus standardiin olisi saatettava ajan tasalle siten, että viitataan standardin EN 50419 ajantasaiseen versioon, jonka Cenelec hyväksyi heinäkuussa 2022.
- (9) Direktiivin 2012/19/EU 15 artiklan 2 kohdassa säädetään, että jotta sähkö- tai elektroniikkalaitteen markkinoillesaattamisajankohta olisi kiistattomasti määritettävissä, jäsenvaltioiden on varmistettava, että sähkö- tai elektroniikkalaitteessa on erityinen merkintä, josta käy ilmi, että kyseinen sähkö- tai elektroniikkalaitte on saatettu markkinoille 13 päivän elokuuta 2005 jälkeen. Direktiivin 12 ja 13 artiklaan tehtyjen tarkistusten seurauksena 15 artiklan 2 kohtaa olisi muutettava aurinkosähköpaneelien ja avoimeen soveltamisalaan kuuluvien sähkö- ja elektroniikkalaitteiden osalta siten, että siinä selvennetään, että merkintävelvollisuutta sovelletaan aurinkosähköpaneelisiin vasta 13 päivästä elokuuta 2012 ja avoimeen soveltamisalaan kuuluviin sähkö- ja elektroniikkalaitteisiin vasta 15 päivästä elokuuta 2018.
- (10) Jäsenvaltiot ovat selittävistä asiakirjoista 28 päivänä syyskuuta 2011 annetun jäsenvaltioiden ja komission yhteisen poliittisen lausuman⁹ mukaisesti sitoutuneet perustelluissa tapauksissa liittämään ilmoitukseen toimenpiteistä, jotka koskevat direktiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä, yhden tai useamman asiakirjan, joista käy ilmi direktiivin osien ja kansallisen lainsäädännön osaksi saattamiseen tarkoitettujen välineiden vastaavien osien suhde. Tämän direktiivin osalta lainsäätäjää pitää tällaisten asiakirjojen toimittamista perusteltuna,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Direktiivin 2012/19/EU muuttaminen

Muutetaan direktiivi 2012/19/EU seuraavasti:

1) Muutetaan 12 artikla seuraavasti:

a) Korvataan 1 kohta seuraavasti:

”1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tuottajat rahoittavat 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti perustettuihin keräyspaikkoihin tuodun kotitalouksien sähkö- ja elektroniikkalaiteromun osalta ainakin sen keräyksen, käsittelyn, hyödyntämisen ja ympäristöä säästävän loppukäsittelyn seuraavien osalta:

- a) sähkö- ja elektroniikkalaiteromu, joka on peräisin 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetuista muista sähkö- ja elektroniikkalaitteista kuin

⁹ EUVL C 369, 17.12.2011, s. 14.

aurinkosähköpaneeleista, kun tällaiset sähkö- ja elektroniikkalaitteet on saatettu markkinoille 13 päivän elokuuta 2005 jälkeen;

- b) aurinkosähköpaneeleista peräisin oleva sähkö- ja elektroniikkalaiteromu, kun kyseiset aurinkosähköpaneelit on saatettu markkinoille 13 päivän elokuuta 2012 jälkeen; ja
- c) sähkö- ja elektroniikkalaiteromu 2 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetuista sähkö- ja elektroniikkalaitteista, jotka eivät kuulu 2 artiklan 1 kohdan a alakohdan soveltamisalaan, kun tällaiset sähkö- ja elektroniikkalaitteet on saatettu markkinoille 15 päivä elokuuta 2018 jälkeen.”;

- b) Korvataan 3 kohdan ensimmäinen alakohta seuraavasti:

”3. Kukin tuottaja vastaa 1 kohdassa tarkoitettujen toimien rahoittamisesta omista tuotteistaan aiheutuvien jätteiden osalta. Tuottaja voi valita, täyttääkö se tämän velvollisuuden muista erillään vai liittymällä yhteiseen järjestelmään.”;

- c) Korvataan 4 kohta seuraavasti:

”4. Markkinoille viimeistään 13 päivänä elokuuta 2005 saatetuista 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetuista tuotteista, sähköpaneeleita lukuunottamatta, peräisin olevan sähkö- ja elektroniikkalaiteromun, jäljempänä ’vanha jäte’, jätehuollosta aiheutuvien kulujen rahoituksesta on huolehdittava yhden tai useamman järjestelmän avulla, johon kaikki kyseisten kulujen syntyhetkellä markkinoilla toimivat tuottajat osallistuvat suhteellisella osuudellaan, esimerkiksi niiden laitetyyppikohtaisten markkinaosuuksien mukaisesti.”;

- 2) Korvataan 13 artiklan 1 kohta seuraavasti:

”1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tuottajat rahoittavat muiden käyttäjien kuin kotitalouksien sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräyksestä, käsittelystä, hyödyntämisestä sekä ympäristöä säästävistä loppukäsittelystä aiheutuvat kustannukset seuraavien osalta:

- a) sähkö- ja elektroniikkalaiteromu, joka on peräisin 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetuista muista sähkö- ja elektroniikkalaitteista kuin aurinkosähköpaneeleista, kun sähkö- ja elektroniikkalaitteet on saatettu markkinoille 13 päivän elokuuta 2005 jälkeen;
- b) sähkö- ja elektroniikkalaiteromu, joka on peräisin aurinkosähköpaneeleista, kun kyseiset aurinkosähköpaneelit on saatettu markkinoille 13 päivän elokuuta 2012 jälkeen; ja
- c) sähkö- ja elektroniikkalaiteromu 2 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetuista sähkö- ja elektroniikkalaitteista, jotka eivät kuulu 2 artiklan 1 kohdan a alakohdan soveltamisalaan, kun sähkö- ja elektroniikkalaitteet on saatettu markkinoille 15 päivän elokuuta 2018 jälkeen”;

- 3) Korvataan 14 artiklan 4 kohta seuraavasti:

”4. Jotta sähkö- ja elektroniikkalaiteromun loppukäsittely lajittelemattomana yhdyskuntajätteenä minimoidaan ja helpotetaan sen erilliskeräystä, jäsenvaltioiden on

varmistettava, että tuottajat – mieluiten eurooppalaisen standardin EN 50419:2022 mukaisesti – merkitsevät asianmukaisesti liitteessä IX esitetyllä tunnuksella markkinoille saatetut sähkö- ja elektroniikkalaitteet. Poikkeustapauksissa, jos se on tuotteen koon tai toiminnan vuoksi tarpeen, tunnus merkitään sähkö- ja elektroniikkalaitteen pakkaukseen, käyttöohjeisiin ja takuutodistukseen.”;

4) Korvataan 15 artiklan 2 kohta seuraavasti:

”2. Jotta sähkö- tai elektroniikkalaitteen markkinoillesaattamisajankohta olisi kiistattomasti määritettävissä, jäsenvaltioiden on varmistettava, että sähkö- tai elektroniikkalaitteessa on erityinen merkintä, josta käy ilmi, että kyseinen sähkö- tai elektroniikkalaitte on saatettu markkinoille 13 päivän elokuuta 2005 jälkeen. Tässä tarkoituksessa on mieluiten sovellettava eurooppalaista standardia EN 50419:2022.

Aurinkosähköpaneelien osalta ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua velvoitetta sovelletaan ainoastaan 13 päivän elokuuta 2012 jälkeen markkinoille saatettuihin aurinkosähköpaneeleihin.

Edellä 2 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden osalta, jotka eivät kuulu 2 artiklan 1 kohdan a alakohdan soveltamisalaan, ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua velvoitetta sovelletaan ainoastaan 15 päivän elokuuta 2018 jälkeen markkinoille saatettuihin sähkö- ja elektroniikkalaitteisiin.”

2 artikla

Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään [vuoden kuluttua tämän direktiivin voimaantulosta]. Niiden on viipymättä toimitettava komissiolle kirjallisina nämä säännökset.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.
2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

3 artikla

Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

4 artikla

Osoitus

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja